

ความเห็นส่วนตัว

ของ นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๖๘

เรื่องพิจารณาที่ ๑๗/๒๕๖๘

วันที่ ๑ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๘

ระหว่าง { นายภักดิ์ น่วมเจิม และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รวม ๑๒๑ คน ผู้ร้อง
นายพิเชษฐ์ เชื้อเมืองพาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
และรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง ผู้ถูกร้องมีส่วนในการเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ในโครงการทั้งสาม หรือไม่

ประเด็นที่สอง มีการเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการ มีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย อันเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ วรรคสอง และให้การเสนอการแปรญัตติ หรือการกระทำดังกล่าวเป็นอันสิ้นผล หรือไม่ หากผู้ถูกร้องเป็นผู้กระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ วรรคสอง จะทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย และจะถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตาม มาตรา ๑๔๔ วรรคสาม หรือไม่ เพียงใด

ความเห็น

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ อยู่ในหมวด ๗ รัฐสภา ส่วนที่ ๔ บทที่ใช้แก่สภาทั้งสอง โดยวรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะแปรญัตติเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเพิ่มเติมรายการหรือจำนวนในรายการมิได้ แต่อาจแปรญัตติในทางลดหรือตัดทอนรายจ่ายซึ่งมิใช่รายจ่ายตามข้อผูกพันอย่างใดอย่างหนึ่ง

ดังต่อไปนี้ (๑) เงินส่งใช้ต้นเงินกู้ (๒) ดอกเบี้ยเงินกู้ (๓) เงินที่กำหนดให้จ่ายตามกฎหมาย”
วรรคสอง บัญญัติว่า “ในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือคณะกรรมการ การเสนอ
การแปรรูปหรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาหรือ
กรรมการมีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย จะกระทำมิได้” วรรคสาม
บัญญัติว่า “ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของ
จำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา เห็นว่ามีการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคสอง
ให้เสนอความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา และศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จ
ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นดังกล่าว ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีการกระทำ
ที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคสอง ให้การเสนอ การแปรรูป หรือการกระทำดังกล่าวเป็นอันสิ้นผล
ถ้าผู้กระทำการดังกล่าวเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ให้ผู้กระทำการนั้นสิ้นสุด
สมาชิกภาพนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น
แต่ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้กระทำการหรืออนุมัติให้กระทำการหรือรู้ว่ามีมีการกระทำดังกล่าวแล้ว
แต่มิได้สั่งยับยั้ง ให้คณะรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งตั้งคณะนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย และให้
เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งนั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้อยู่ใน
ที่ประชุมในขณะที่มีมติ และให้ผู้กระทำการดังกล่าวต้องรับผิดชอบใช้นั้นคืนพร้อมด้วยดอกเบี้ย”

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา เอกสารของหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องและสรรพเอกสารอื่นทั้งหมดที่เกี่ยวข้องในสำนวนคดีว่า นายภัณฑิลา น่วมเจิม และ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รวม ๑๒๑ คน (ผู้ร้อง) ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิก
ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ยื่นคำร้องเสนอความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย
ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ วรรคสาม กรณีนายพิเชษฐ์ เชื้อเมืองพาน รองประธาน
สภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง (ผู้ถูกร้อง) เป็นผู้ให้ความเห็นชอบการจัดทำโครงการและให้มีการเสนอ
งบประมาณของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๓ โครงการ ที่ผู้ถูกร้องมีส่วน
โดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ และกรณี
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีคำขอเสนอโครงการทั้ง ๓ โครงการดังกล่าวอีกครั้ง
ในงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๙ เป็นการเสนอของงบประมาณด้วยโครงการที่มีรูปแบบ
เดียวกันและต่อเนื่องกับงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ที่ผู้ถูกร้องมีส่วน
ในการเสนอ การแปรรูป หรือการกระทำใด ๆ ที่มีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้

งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ อันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ วรรคสอง

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ ได้บัญญัติกลไกการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ของกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติอยู่ ๒ ช่วงเวลา คือ ก่อนการประกาศใช้และหลังการประกาศใช้ โดยการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายก่อนการประกาศใช้ตรวจสอบได้ทั้งเนื้อหาและ กระบวนการตรา ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๘ วรรคหนึ่ง ได้ให้อำนาจแก่นายกรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภามีอำนาจเข้าชื่อกัน ยื่นเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา วินิจฉัยได้ ส่วนการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายหลังการประกาศใช้สามารถ ตรวจสอบได้เฉพาะเนื้อหาของบทบัญญัติแห่งกฎหมายผ่านการยื่นเรื่องโดยศาลที่จะใช้กฎหมายบังคับแก่คดี ที่กำลังพิพาทอยู่ในศาล ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง สำหรับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ ได้บัญญัติกลไกในการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายเฉพาะกรณีร่างพระราชบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และ ร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของฝ่ายนิติบัญญัติก่อนที่ จะประกาศใช้ ซึ่งเมื่อพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ได้รับการ พิจารณาเสร็จสิ้นและมีประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายแล้ว จึงไม่เข้าเงื่อนไขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ วรรคสาม ซึ่งคงรับได้เฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ เท่านั้น ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ วรรคสาม ประกอบ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗ (๗) เมื่อพิจารณาจากคำร้องของผู้ร้องมีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัย ๒ ประเด็น ดังนี้ ประเด็นที่หนึ่ง ผู้ถูกร้องมีส่วนในการเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ในโครงการทั้งสาม หรือไม่ และประเด็นที่สอง มีการเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการ มีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้ งบประมาณรายจ่าย อันเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ วรรคสอง และให้การเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำดังกล่าวเป็นอันสิ้นสุด หรือไม่ หากผู้ถูกร้องเป็นผู้กระทำการฝ่าฝืน รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ วรรคสอง จะทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้อง สิ้นสุดลงนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย และจะถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตาม มาตรา ๑๔๔ วรรคสาม หรือไม่ เพียงใด

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๐ ได้บัญญัติหลักการการจ่ายเงินแผ่นดินไว้ว่า การจ่ายเงินแผ่นดินนั้น จะกระทำได้เฉพาะที่ได้อนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย กฎหมายว่าด้วยวิธีการ งบประมาณ หรือกฎหมายเกี่ยวกับการโอนงบประมาณ กฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง หรือกฎหมายว่า ด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ เนื่องจากเงินแผ่นดินมีความหมายครอบคลุมถึงเงินทุกชนิด ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นที่รัฐเป็นเจ้าของและอยู่ในความครอบครองของรัฐโดยได้มาจากการจัดเก็บภาษีจาก ประชาชนทั้งชาติ โดยรัฐต้องจัดให้มีการใช้จ่ายเงินงบประมาณตามความจำเป็นและสอดคล้องกับ ความต้องการของหน่วยงานที่ได้รับการจัดต่าง ๆ ของรัฐ ทั้งนี้ เพื่อการบริหารราชการแผ่นดินและจัดทำ บริการสาธารณะให้แก่ประชาชนนั้นเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ด้วยเหตุที่การบริหารราชการแผ่นดินและ จัดทำบริการสาธารณะเป็นอำนาจหน้าที่ของฝ่ายบริหารหรือรัฐบาล รวมถึงเป็นผู้กำหนดนโยบาย ทางเศรษฐกิจ ดูแลการเงินและการคลังที่มีผลต่อรายรับและรายจ่ายของประเทศจึงย่อมต้องเป็นหน้าที่ ของฝ่ายบริหารที่จะเป็นผู้จัดทำงบประมาณแผ่นดิน ในขณะที่เดียวกันผู้ที่จะพิจารณาและอนุมัติ งบประมาณนั้นย่อมต้องเป็นองค์กรอื่นที่ไม่ใช่ฝ่ายบริหารซึ่งเป็นผู้จัดทำงบประมาณขึ้นเพื่อเป็นการถ่วงดุล อำนาจมิให้อำนาจรวมศูนย์อยู่ที่องค์กรใดองค์กรหนึ่งและป้องกันมิให้เกิดกรณีผลประโยชน์ทับซ้อน อันจะกระทบต่อหลักการขัดกันแห่งผลประโยชน์ จึงได้กำหนดให้องค์กรฝ่ายนิติบัญญัติหรือรัฐสภา ในฐานะตัวแทนของประชาชนเป็นผู้พิจารณาและอนุมัติงบประมาณ ซึ่งเป็นไปตามหลักความยินยอม ในการจ่ายเงินแผ่นดินหรือหลักการอนุมัติงบประมาณเป็นอำนาจของรัฐสภา ทั้งนี้ เพื่อให้ฝ่ายนิติบัญญัติ ได้เข้าไปมีส่วนในการควบคุมตรวจสอบการใช้จ่ายเงินแผ่นดินของฝ่ายบริหาร

พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ เป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยการจ่ายเงินของ แผ่นดินเพื่อให้หน่วยรับงบประมาณได้มีกรอบวงเงินงบประมาณ สำหรับใช้จ่ายในปีงบประมาณปีหนึ่ง ๆ โดยมีฝ่ายบริหารเป็นผู้จัดทำและกำหนดกรอบวงเงินงบประมาณให้แก่หน่วยรับงบประมาณต่าง ๆ ทั้งส่วน ราชการภายในฝ่ายบริหาร รัฐสภา ศาล องค์กรอิสระ รวมถึงองค์กรอื่นที่มีอำนาจในการขอจัดสรร งบประมาณจากรัฐ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๒ ได้กำหนดให้ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณ รายจ่ายประจำปีงบประมาณนั้น ต้องแสดงถึงแหล่งที่มาและประมาณการรายได้ ผลสัมฤทธิ์หรือ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจ่ายเงิน และความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาต่าง ๆ และต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐด้วย นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญได้บัญญัติข้อห้ามในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ไว้ในมาตรา ๑๔๔ ซึ่งวรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติ

โอนงบประมาณรายจ่าย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะแปรญัตติเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเพิ่มเติมรายการ หรือจำนวนในรายการมิได้ แต่อาจแปรญัตติในทางลดหรือตัดทอนรายจ่ายซึ่งมิใช่รายจ่ายตามข้อผูกพัน อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (๑) เงินสงฆ์เงินกู้ (๒) ดอกเบี้ยเงินกู้ (๓) เงินที่กำหนดให้จ่ายตามกฎหมาย” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือ คณะกรรมาธิการ การเสนอ การแปรญัตติหรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาหรือกรรมาธิการมีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย จะกระทำมิได้” และวรรคสาม ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา เห็นว่ามีการกระทำที่ ผ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคสอง ให้เสนอความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา และศาลรัฐธรรมนูญ ต้องพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นดังกล่าว ในกรณีที่ ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคสอง ให้การเสนอ การแปรญัตติ หรือ การกระทำดังกล่าวเป็นอันสิ้นผล ถ้าผู้กระทำการดังกล่าวเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิก วุฒิสภา ให้ผู้กระทำการนั้นสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย และให้เพิกถอน สิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น แต่ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้กระทำการหรืออนุมัติให้กระทำการหรือ รู้ว่ามีการกระทำดังกล่าวแล้วแต่มิได้สั่งยับยั้ง ให้คณะรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วัน ที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งนั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้อยู่ในที่ประชุมในขณะที่มีมติ และให้ผู้กระทำการดังกล่าวต้องรับผิดชอบ ใช้เงินนั้น คืนพร้อมด้วยดอกเบี้ย” จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดกลไกในการตรวจสอบความชอบด้วย รัฐธรรมนูญของร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่ถือเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กับการจ่ายเงินของแผ่นดิน เนื่องด้วยร่างกฎหมายดังกล่าวนี้มีความสำคัญต่อการเงินการคลังของ ประเทศ โดยกลไกดังกล่าวมีความมุ่งหมายที่จะกำหนดมาตรการในการป้องกันไม่ให้นักสภาผู้แทน ราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือคณะกรรมาธิการ เสนอ แปรญัตติ หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ที่จะ มีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้จ่ายงบประมาณซึ่งอยู่ในกระบวนการขั้นตอนของ ฝ่ายนิติบัญญัติ เหตุเพราะการจ่ายเงินแผ่นดินมีใช้อำนาจหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ แต่เป็นอำนาจหน้าที่ โดยตรงของฝ่ายบริหาร หากปล่อยให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ซึ่งใช้อำนาจ ฝ่ายนิติบัญญัติเข้าไปมีส่วนทั้งทางตรงและทางอ้อมในการใช้งบประมาณอาจทำให้เกิดกรณีที่มีการเสนอ หรือแปรญัตติ หรือการกระทำใด ๆ นำงบประมาณที่ได้มาจากการเก็บภาษีของประชาชนนำไปใช้ในหน้าที่ เขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ในการสร้างความนิยมให้กับสมาชิกผู้นั้นได้และอาจทำให้งบประมาณนั้นกระจุกตัว

อยู่ในพื้นที่ไม่สามารถกระจายออกไปเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศให้ตรงต่อความต้องการของประชาชนได้

ประเด็นที่หนึ่ง ผู้ถูกร้องมีส่วนในการเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ในโครงการทั้งสาม หรือไม่

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกร้องได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง สังกัดพรรคเพื่อไทย จังหวัดเชียงราย เขตเลือกตั้งเขตที่ ๗ ต่อมาที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร โดยเมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๖ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งผู้ถูกร้องเป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง ซึ่งต่อมาที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรลงมติเลือกรองประธานสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง และเมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๗ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งผู้ถูกร้องเป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ต่อมาได้มีคำสั่งสภาผู้แทนราษฎรที่ ๔๙/๒๕๖๗ เรื่อง มอบหมายให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎรปฏิบัติราชการแทนประธานสภาผู้แทนราษฎร ฉบับลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๗ (เอกสารหมายเลข ศ ๖) โดยมอบหมายและมอบอำนาจให้ผู้ถูกร้องปฏิบัติราชการแทนประธานสภาผู้แทนราษฎร มีอำนาจในการสั่งและปฏิบัติราชการแทนเกี่ยวกับการบริหารราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ข้อ ๑.๑ กำหนดให้ผู้ถูกร้องมีอำนาจในงานด้านกิจการงบประมาณ

ในปีงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ผู้ถูกร้องเห็นชอบให้เจ้าหน้าที่กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร จัดทำคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ของโครงการพัฒนาศักยภาพเยาวชนและประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตย โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และโครงการส่งเสริมบทบาทของสตรีทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อเสนอของบประมาณปรากฏข้อความในบันทึกข้อความ ธันวาคม ๒๕๖๗ (เอกสารหมายเลข ศ ๒๐) ต่อมาผู้ถูกร้องเห็นชอบให้แก้ไขรายละเอียดคำขอของบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ของโครงการทั้งสาม โดยการแก้ไขเปลี่ยนชื่อกิจกรรมตัดถ้อยคำที่เกี่ยวกับการสัมมนาหรือการอบรมในรายละเอียดกิจกรรมปรากฏข้อความในบันทึกข้อความ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๘ (เอกสารหมายเลข ศ ๑๘ และ ศ ๑๙) หลังจากทีกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง เสนอโครงการทั้งสามไปยังสำนักนโยบายและแผนแล้ว สำนัก

นโยบายและแผนมีหนังสือแจ้งเวียนไปยังหน่วยงานภายในที่มีความประสงค์จะเสนอคำขอแปรญัตติ
เพิ่มงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ เนื่องจาก

(๑) โครงการพัฒนาศักยภาพเยาวชนและประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
งบประมาณจำนวน ๒๕๐,๕๗๒,๘๐๐ บาท ได้รับความจัดสรรปรับลดเหลือ จำนวน ๗๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท

(๒) โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข งบประมาณจำนวน ๒๐๑,๑๓๘,๐๐๐ บาท ได้รับความจัดสรรปรับลดเหลือ จำนวน
๕๑,๗๕๐,๐๐๐ บาท และ

(๓) โครงการส่งเสริมบทบาทของสตรีทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข งบประมาณจำนวน ๑๔๑,๘๕๐,๐๐๐ บาท ได้รับความจัดสรรปรับลดเหลือ จำนวน
๕๑,๓๗๕,๐๐๐ บาท

รวมวงเงินงบประมาณของโครงการทั้งสามตามคำขอทั้งสิ้น จำนวน ๕๙๓,๕๖๐,๘๐๐ บาท
และตามที่ได้รับจัดสรรทั้งสิ้นจำนวน ๑๗๘,๑๒๕,๐๐๐ บาท (เอกสารหมายเลข ศ ๔/๘ ศ ๔/๒๙ ศ ๔/๔๒
ศ ๗/๒ - ศ ๗/๓)

จากนั้นกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง มีหนังสือถึงผู้ถูกร้องสอบถามว่า
จะเสนอคำแปรญัตติดังกล่าวหรือไม่ ผู้ถูกร้องลงนามในหนังสือดังกล่าวโดยปรากฏข้อความว่า “ให้เสนอ
คำแปรญัตติ” ตามบันทึกข้อความ ลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘ (เอกสารหมายเลข ศ ๗)

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ ผู้ร้องเสนอความเห็นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔
วรรคสาม เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ วรรคสาม เป็นคดีนี้

เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๘ สำนักนโยบายและแผน ได้มีหนังสือถึงหน่วยงานต่าง ๆ ที่
เกี่ยวข้องที่ต้องการจะเสนอคำขอแปรญัตติรวมถึงกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ด้วยว่า
การเสนอคำขอแปรญัตติจะต้องไม่กระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ ปรากฏข้อความในบันทึก
ข้อความ ที่ สผ ๐๐๒๑.๐๕/ว๑๑๒ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๘ (เอกสารหมายเลข ศ ๑๓)

จากนั้นกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง มีหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงาน
ประธานสภาผู้แทนราษฎร มีความเห็นไม่เสนอคำขอแปรญัตติของโครงการทั้งสามดังกล่าวพร้อมเหตุผล
ประกอบตามบันทึกข้อความ ที่ สผ ๐๐๐๑.๐๓/๒๒๘๐ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๘ (เอกสาร
หมายเลข ศ ๑๔) สำนักนโยบายและแผน มีหนังสือถึงเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเสนอคำขอแปรญัตติ
เพิ่มงบประมาณรายจ่ายโดยปรากฏในหนังสือดังกล่าวว่า ในการประชุมคณะกรรมการนโยบายและ
แผนการบริหารราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ มีหน่วยงานขอยกเลิก

คำขอแปรญัตติเพิ่มงบประมาณ จำนวน ๑๐ รายการ รวมถึงโครงการทั้งสามด้วย ปรากฏข้อความในบันทึกข้อความ ที่ สผ ๐๐๒๑.๐๕/๖๐๖ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๘ (เอกสารหมายเลข ศ ๑๕ และ ศ ๑๖) วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๘ คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ สภาผู้แทนราษฎร พิจารณาคำขอแปรญัตติเพิ่มงบประมาณของโครงการทั้งสาม ปรากฏตามวาระการประชุมคณะกรรมาธิการฯ วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๘ (เอกสารหมายเลข ศ ๑๗) เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเสนอขอถอนโครงการทั้งสามออกจากคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ และคณะกรรมาธิการฯ มีมติให้ปรับลดงบประมาณทั้งหมดของโครงการทั้งสาม ถือว่าเป็นการยกเลิกคำขอของงบประมาณโครงการทั้งสามออกจากร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

เห็นว่า ตามบันทึกข้อความกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร ฉบับลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘ เรื่อง การเสนอคำขอแปรญัตติเพิ่มงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ (เอกสารหมายเลข ศ ๗/๑) นั้น เมื่อพิจารณาจากเนื้อหาของบันทึกข้อความดังกล่าวที่ได้สอบถามไปยังผู้ถูกร้องว่าจะให้มีการเสนอคำแปรญัตติเพิ่มงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ หลังจากที่คณะรัฐมนตรีได้ปรับลดวงเงินงบประมาณของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในจำนวนโครงการทั้งสามโครงการดังกล่าว โดยปรากฏลายมือชื่อของผู้ถูกร้องลงนามใต้ข้อความคำว่า “ให้เสนอคำแปรญัตติ” ผู้ถูกร้องเบิกความว่าตนไม่ได้เป็นผู้เขียนข้อความคำว่า “ให้เสนอคำแปรญัตติ” ทั้งนายธีรวัฒน์ เอื้อพอล เบิกความว่าตนเป็นผู้เขียนข้อความดังกล่าวลงในบันทึกข้อความฉบับนี้เองก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาประกอบกับที่นายธีรวัฒน์ เอื้อพอล และนายนาถ ดวงวิชัย ได้เบิกความสอดคล้องต้องกันว่าเอกสารดังกล่าวเป็นไปตามที่ได้หารือกับผู้ถูกร้องก่อนแล้ว กรณีจึงต้องถือว่าก่อนที่ผู้ถูกร้องจะลงลายมือชื่อของตนลงในเอกสารดังกล่าวผู้ถูกร้องต้องเห็นและทราบดีอยู่แล้วว่ามีข้อความคำว่า “ให้เสนอคำแปรญัตติ” ปรากฏในเอกสารทั้งการที่ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งเป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎรมาแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ รวมถึงเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาหลายสมัย ผู้ถูกร้องต้องทราบดีอยู่แล้วว่าในการลงลายมือชื่อในเอกสารฉบับใดย่อมต้องเห็นด้วยกับข้อความในเอกสารฉบับที่ได้ลงลายมือชื่อนั้น หากไม่เห็นด้วยย่อมต้องแก้ไขข้อความในเอกสารเสียก่อนที่ตนจะลงลายมือชื่อในเอกสาร ข้อกล่าวอ้างของผู้ถูกร้องที่ว่าตนไม่ได้เป็นผู้เขียนข้อความให้เสนอคำแปรญัตติในบันทึกข้อความดังกล่าว จึงฟังไม่ขึ้น ส่วนกรณีที่ไม่ปรากฏการออกเลขหนังสือเอกสารดังกล่าวตามระบบราชการเป็นเพียงข้อบกพร่องหรือแนวทางการปฏิบัติงานภายในของ

กลุ่มงานนั้น ๆ ไม่มีผลทำให้เอกสารไม่สมบูรณ์หรือเสียไปแต่อย่างใด กรณีจึงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องเห็นชอบให้แปรญัตติโครงการทั้งสาม

ประเด็นที่สอง มีการเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการ มีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่ายอันเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ วรรคสอง และให้การเสนอการแปรญัตติ หรือการกระทำดังกล่าวเป็นอันสิ้นผล หรือไม่ หากผู้ถูกร้องเป็นผู้กระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ วรรคสอง จะทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย และจะถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๑๔๔ วรรคสาม หรือไม่ เพียงใด

เห็นว่า พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๖ (๑) ประกอบมาตรา ๑๓ ที่บัญญัติให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นหนึ่งในส่วนราชการในสังกัดรัฐสภา มีสถานะเป็นนิติบุคคลและมีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่นตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย โดยส่วนราชการสังกัดรัฐสภาสามารถเสนองบประมาณรายจ่ายต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนของส่วนราชการในสังกัดรัฐสภาไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ หรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมได้ จะเห็นได้ว่า สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นส่วนราชการภายในของสภาผู้แทนราษฎรปฏิบัติหน้าที่ในส่วนงานประจำทั่วไปและถือเป็นส่วนช่วยอำนวยความสะดวกให้สภาผู้แทนราษฎรปฏิบัติหน้าที่เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายบัญญัติได้ ซึ่งมีฐานะเป็นส่วนราชการหนึ่งเสมือนส่วนราชการอื่น โดยมีอำนาจหน้าที่ตามภารกิจที่กฎหมายกำหนด เมื่อพิจารณาประกอบกับมาตรา ๑๘ ที่บัญญัติให้บรรดาอำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการตามที่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งใดกำหนดว่าเป็นอำนาจของนายกรัฐมนตรีให้เป็นอำนาจของประธานรัฐสภา อำนาจของรัฐมนตรี เจ้าสังกัดให้เป็นอำนาจของประธานสภาผู้แทนราษฎร สำหรับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ส่วนที่เป็นอำนาจของปลัดกระทรวงให้เป็นอำนาจของเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรนั้น ด้วยผลของบทบัญญัติข้างต้นจึงอาจถือได้ว่าการบริหารงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรนั้น ประธานสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจเสมือนรัฐมนตรีเจ้าสังกัด และมีเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจเสมือนเช่นปลัดกระทรวงในการบริหารงานราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

เมื่อได้มีคำสั่งสภาผู้แทนราษฎรที่ ๔๙/๒๕๖๗ เรื่อง มอบหมายให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทนประธานสภาผู้แทนราษฎร ฉบับลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๗ (เอกสารหมายเลข ศ ๖)

ได้มอบหมายให้ผู้ถูกร้องปฏิบัติราชการเกี่ยวกับการบริหารราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในงานด้านกิจการงบประมาณ และต่อมาผู้ถูกร้องได้เห็นชอบให้เจ้าหน้าที่กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร จัดทำคำขอตั้งงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ จำนวน ๓ โครงการนั้น โดยได้เสนอคำขอไปยังสำนักนโยบายและแผนเพื่อรวบรวมคำขอของส่วนราชการภายในทั้งหมด และเสนอต่อไปยังเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อพิจารณาและเสนอต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรในฐานะเทียบเท่ารัฐมนตรีต้นสังกัดลงนามให้ความเห็นชอบตามลำดับ ก่อนที่จะส่งให้สำนักงานงบประมาณจัดทำข้อเสนอของงบประมาณรายจ่ายประจำปี เสนอต่อคณะรัฐมนตรี กรณีจึงเห็นว่า โครงการทั้งสามเป็นการจัดทำคำขอตั้งงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นส่วนราชการในสังกัดรัฐสภา ที่มีสิทธิตามกฎหมายในการขอรับงบประมาณจากคณะรัฐมนตรี แม้ว่าโครงการทั้งสามจะเกิดขึ้นจากริเริ่มของผู้ถูกร้องก็ตาม แต่ก็เป็น การเสนอโครงการที่เป็นกิจการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งต้องผ่านการพิจารณาจากส่วนราชการภายใน อันได้แก่ สำนักนโยบายและแผน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร รวมทั้งประธานสภาผู้แทนราษฎร เพื่อพิจารณาและให้ความเห็นชอบตามลำดับขั้นตอน เสียก่อน จึงจะนำมารวบรวมเป็นคำของบประมาณของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรหน่วยงาน ต้นสังกัดต่อไป ซึ่งไม่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องได้เห็นชอบให้คำขอจัดทำโครงการเพื่อขอจัดสรรงบประมาณ ในนามของตนเอง กรณีจึงถือไม่ได้ว่าผู้ถูกร้องได้เสนอ หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการ มีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้ งบประมาณรายจ่าย อันเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ วรรคสอง

สำหรับการเสนอคำขอแปรญัตติ ทางสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจในการเสนอ คำขอแปรญัตติเพิ่มงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมจากที่ได้รับ จัดสรรต่อคณะรัฐมนตรีได้ หากงบประมาณที่ขอรับจัดสรรนั้นไม่เพียงพอต่อความจำเป็นและภารกิจของ หน่วยงาน โดยเป็นหน้าที่และอำนาจของประธานสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากประธานสภาผู้แทนราษฎร มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการดำเนินกิจการของสภาในฐานะรัฐมนตรีเจ้าสังกัดของสำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร เมื่อพิจารณาจากบันทึกข้อความของกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร ฉบับลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘ เรื่อง การเสนอคำขอ แปรญัตติเพิ่มงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ที่ปรากฏลายมือชื่อของผู้ถูกร้อง ลงนามได้ข้อความคำว่าให้เสนอคำแปรญัตติ โดยในบันทึกข้อความดังกล่าวมีข้อความในทำนองที่ว่า หากหน่วยงานที่มีความประสงค์จะเสนอคำแปรญัตติเพิ่มงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

ให้ส่งข้อมูลให้สำนักงานนโยบายและแผนดำเนินการต่อไป เห็นว่า บันทึกข้อความดังกล่าวเป็นหนังสือแจ้งเวียนภายในส่วนราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่เกี่ยวข้องกับการขอแปรญัตติเพิ่มเติมงบประมาณ เพื่อให้หน่วยราชการภายในที่เป็นหน่วยรับงบประมาณที่มีความประสงค์ที่จะเสนอคำแปรญัตติเพิ่มงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ก็ให้ส่งข้อมูลเพื่อให้สำนักงานนโยบายและแผนดำเนินการต่อไปนั้น จึงต้องถือว่าเป็นการขอแปรญัตติเพิ่มงบประมาณดังกล่าวนั้น เป็นคำขอแปรญัตติเพิ่มงบประมาณของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่มีอำนาจกระทำได้ในฐานะส่วนราชการที่เป็นหน่วยรับงบประมาณจากคณะรัฐมนตรีประเภทหนึ่ง มิใช่การขอแปรญัตติเพิ่มงบประมาณในทางส่วนตัวของผู้ถูกร้อง ทั้งการที่ผู้ถูกร้องในฐานะรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ที่ได้รับมอบหมายจากประธานสภาผู้แทนราษฎร ดูแลงานกิจการด้านงบประมาณของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ตามคำสั่งสภาผู้แทนราษฎร ที่ ๔๙/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๗ การที่ผู้ถูกร้องลงลายมือชื่อให้เสนอคำแปรญัตติในบันทึกข้อความดังกล่าวจึงถือเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ในฐานะหัวหน้าส่วนราชการที่ได้รับมอบหมายจากประธานสภาผู้แทนราษฎรในฐานะรัฐมนตรีเจ้าสังกัดให้ปฏิบัติหน้าที่ในด้านใดด้านหนึ่ง ในกิจการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เท่านั้น สำหรับการกระทำทั้งหลายของผู้ถูกร้องตั้งแต่เห็นชอบให้เจ้าหน้าที่กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร จัดทำคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ โครงการทั้งสาม และลงนามในบันทึกข้อความกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร ฉบับลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘ เรื่อง การเสนอคำขอแปรญัตติเพิ่มงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ล้วนแล้วแต่เป็นการกระทำในฐานะรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ได้กระทำการผ่านกระบวนการตามลำดับขั้นตอนระเบียบภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร แม้ว่าผู้ถูกร้องจะมีสถานะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในอีกฐานะหนึ่งก็ตาม และเมื่อข้อเท็จจริงไม่ปรากฏชัดว่าผู้ถูกร้องใช้อำนาจหน้าที่ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าไปมีส่วนในการเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการมีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย กรณีจึงถือไม่ได้ว่าผู้ถูกร้องกระทำการอันเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ วรรคสอง

ต่อมากลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง มีหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร มีความเห็นไม่เสนอคำขอแปรญัตติของโครงการทั้งสามดังกล่าวพร้อมเหตุผลประกอบตามบันทึกข้อความ ที่ สผ ๐๐๐๑.๐๓/๒๒๘๐ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๘ (เอกสารหมายเลข

ศ ๑๔) และสำนักนโยบายและแผนมีหนังสือถึงเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเสนอคำขอแปรญัตติเพิ่มงบประมาณรายจ่ายโดยปรากฏมีหน่วยงานขอยกเลิกคำขอแปรญัตติเพิ่มงบประมาณ จำนวน ๑๐ รายการ รวมถึงโครงการทั้งสามด้วย ปรากฏข้อความในบันทึกข้อความ ที่ สผ ๐๐๒๑.๐๕/๖๐๖ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๘ (เอกสารหมายเลข ศ ๑๕ และ ศ ๑๖) ประกอบกับเมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๘ คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ สภาผู้แทนราษฎร พิจารณาคำขอแปรญัตติเพิ่มงบประมาณของโครงการทั้งสาม ปรากฏตามวาระการประชุมคณะกรรมาธิการฯ วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๘ (เอกสารหมายเลข ศ ๑๗) เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเสนอขอถอนโครงการทั้งสามออกจากคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ และคณะกรรมาธิการฯ มีมติให้ปรับลดงบประมาณทั้งหมดของโครงการทั้งสาม ถือว่าเป็นการยกเลิกคำของบประมาณโครงการทั้งสามออกจากร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ เห็นว่า เมื่อโครงการทั้งสามโครงการที่ผู้ถูกร้องเห็นชอบให้เจ้าหน้าที่กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร จัดทำคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ นั้น ได้ถูกยกเลิกคำของบประมาณดังกล่าว ออกจากร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ โดยมติของคณะกรรมาธิการฯ เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๘ แล้ว มีผลทำให้ไม่สามารถนำคำขอโครงการทั้งสามมาพิจารณาเพื่ออนุมัติจัดสรรงบประมาณให้แก่โครงการทั้งสามในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ได้อีก จึงไม่อาจนำพฤติการณ์ดังกล่าวมาลงโทษผู้ถูกร้องได้

ดังนั้น การที่ผู้ถูกร้องในฐานะรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดเชียงราย เขตเลือกตั้งที่ ๗ เป็นผู้ให้ความเห็นชอบการจัดทำโครงการทั้งสาม และให้มีคำขอให้แปรญัตติในโครงการทั้งสาม ซึ่งอยู่ในงบประมาณของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร กรณีจึงไม่ถือว่าผู้ถูกร้องมีส่วนในการเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำใด ๆ ที่มีส่วนไม่ว่าโดยตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ อันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ วรรคสอง และเมื่อเห็นว่าผู้ถูกร้องไม่ได้กระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ วรรคสอง สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้อง จึงไม่สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ วรรคสาม

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกร้องไม่ถือว่าเป็นการกระทำอันฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ วรรคสอง และสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้อง จึงไม่สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ วรรคสาม

๒๐๖

(นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์)

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ